

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії» здобувачки ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» Ладанівської Ірини Юрївни

1. Актуальність теми дисертації

2020-2023 роки увійдуть в історію сучасної цивілізації як період кардинального переосмислення розвитку нашої планети і специфіки функціонування її жителів, як усіх разом, так і кожного зокрема. Пандемія продемонструвала цілковиту неготовність людства до подібних явищ, певну розгубленість суспільства на усіх рівнях. Стрімке поширення COVID-19 завдало нищівного удару практично по всіх сферах суспільного життя, а освітні інституції не склали винятку у загальній картині наслідків пандемії. З іншого боку, українська освіта, по завершенні пандемії, змушена була продовжити долати випробування, на котрі їх змусила агресія Росії у війні проти України (яка все ще триває) і котрі назавжди змінили образ, функції і завдання вчителя. Попри намагання адміністрацій шкіл та вищих навчальних закладів створити певні умови для продовження освітнього процесу, як під час проти пандемічних заходів, так і тих, пов'язаних із функціонуванням шкіл в умовах воєнного стану, навчання практично зупинилося на досить тривалий час, а школи та вищі навчальні заклади змушені були перейти спершу до онлайн навчання, а згодом на змішане.

Актуальність підготовки майбутнього вчителя, зокрема вчителя іноземних мов, професійна діяльність якого передбачає значну частину навчальної взаємодії у формі аудіо-візуальної комунікації з учнями в мережі Інтернет з метою формування в них іншомовної комунікативної компетентності (а організація такої комунікації за умов онлайн навчання вимагає особливої підготовки) до організації різних форм електронного навчання, в тому числі змішаного (отримало свою назву від започаткованого у світовій педагогічній теорії та практиці терміну *blended learning*, що в перекладі з англійської мови означає навчання, яке, поряд із очною формою навчання, передбачає

переведення вивчення частини навчального матеріалу в онлайн формат), є, на нашу думку, очевидною та беззаперечною.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол №2/12 від 29.12.2020 р., та уточнено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол №33/6 від 29.06.2022 р.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямками університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка та є складовою частиною її науково-дослідної роботи в межах теми: «Сучасні методики й ефективні цифрові технології викладання іноземних мов у вищій школі: євроінтеграційний підхід» (номер державної реєстрації 0123U102702).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому теоретично обґрунтовано та сконструйовано модель формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання на основі кращого європейського та світового досвіду, яку формують *методологічні підходи, зміст підготовки, педагогічні умови реалізації моделі*, запропоновано шляхи реалізації ідей кращого австрійського та польського досвіду щодо формування методичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті їх підготовки у вітчизняних закладах вищої освіти до професійної діяльності в умовах змішаного навчання. Отримала подальшого розвитку проблема формування професійної компетентності майбутнього вчителів іноземних мов з урахування сучасного розвитку цифрових та освітніх технологій, зокрема технологій змішаного навчання іноземних мов. У результаті дослідження з'ясовано, що потреба в дистанційному навчанні у зв'язку із пандемією коронавірусу та повномасштабним воєнним вторгненням Росії в Україну кардинально змінила умови професійної діяльності вчителів, вимагаючи наявності вмінь, котрі раніше не вважалися необхідними, а саме вмінь організації навчання учнів в умовах змішаного навчання.

Обґрунтовано сутність змісту та організаційно-процесуальних особливостей формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної

компетентності у реалізації змішаного навчання в закладах вищої освіти Республіки Польща. Аналіз змістового й організаційного аспектів підготовки майбутніх учителів іноземних мов у шести університетах Польщі (Ягеллонський університет у м. Краків, Жешувський університет, Університет імені Марії Склодовської-Кюрі в м. Люблін, Зеленогурський університет, Університет імені Адама Міцкевича у Познані і Варшавський університет) дає підстави зробити загальний висновок про те, що вища школа лише частково забезпечує або не забезпечує взагалі умови для формування у студентів методичної компетентності у реалізації змішаного навчання. У ході дослідження зроблено висновок про певні протиріччя у сфері підготовки вчителя іноземних мов до організації змішаного навчання: з *одного боку* наявні публікації про значний поступ у цьому процесі, підготовлені відповідні навчальні матеріали, рекомендації, посібники, є можливість проходження необхідного навчання чи стажування (різноманітні проєкти Європейського Союзу спрямовані на фінансування таких навчань), прописані кваліфікаційні вимоги щодо вмінь і компетентностей майбутніх учителів іноземних мов, серед яких згадується цифрова компетентність, вміння використовувати цифрові засоби у навчанні учнів, *однак з іншого* – реальна практика як дипломованих учителів, так і підготовки майбутніх педагогів в університетах певним чином його нівелює.

Обґрунтовано сутність змісту та організаційно-процесуальних особливостей формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в закладах вищої освіти в шести австрійських університетах (Університет Відня, Університет міста Грац, Університет Клагенфурта, Університет імені Леопольда і Франца міста Інсбрук, Університет міста Зальцбург, Університет імені Йоганна Кеплера в місті Лінц). Власні спостереження під час стажування в австрійських вищих навчальних закладах та наліз документації зазначених вище шести університетів дав змогу помітити, що викладачі університетів міста Грац найбільш задіяні у формуванні національних підходів австрійської вищої освіти до використання можливостей електронного навчання, пропонуючи впровадити стратегію підготовки студентів – майбутніх учителів – до опанування змісту університетського курсу шляхом опрацювання ними спершу онлайн курсу (у форматі так званого pre-МООС курсу) як певного підготовчого етапу, власне наголошуючи на тому, що pre-МООСs можна систематично використовувати в організації змішаного навчання як елемент змістового насичення очного навчання в режимі онлайн, а також частково до ідеї «перевернутої класу (flipped-up classroom)», що вважається однією зі складових змішаного навчання.

За результатами дослідження здійснено порівняльну характеристику польської та австрійської моделей формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання, на основі якої запропоновано шляхи реалізації кращих ідей польського та австрійського досвіду моделі формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання, ключовою складовою якої є визначені у ході дослідження педагогічні умови:

- 1) створення вчителем можливості автономної навчальної діяльності учнів;
- 2) проходження студентами – майбутніми вчителями іноземних мов – програми одного з курсів програми підготовки у форматі змішаного навчання;
- 3) сформованість у майбутнього вчителя іноземних мов вмінь проектування навчального курсу для реалізації в середовищі змішаного навчання.

Розроблено модель формування у майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання, яка містить такі компоненти: *Pedagogy for teaching language*: забезпечується блоком навчальних дисциплін із предметної дидактики (методики вивчення іноземної мови), що подають фундаментальні знання і формують вміння організації навчального процесу з вивчення іноземної мови у традиційному форматі; *Pedagogy for teaching online*: забезпечується блоком дисциплін за вибором (у деяких австрійських університетах ці дисципліни входять до блоку обов'язкових), що охоплюють специфіку електронного вивчення іноземної мови; *Pedagogy for educational technology*: забезпечується блоком загальнопедагогічних та дидактичних дисциплін, що охоплюють загальну специфіку організації навчання х використанням новітніх технологій. Зроблено висновок, що саме зміст та організація підготовки майбутніх учителів іноземних мов в австрійських навчальних закладах забезпечують інтеграцію та взаємодоповнюючі зв'язки зазначених у моделі компонентів. Наведені у дисертаційній роботі результати дослідження й опубліковані у наукових статтях належать автору та є його науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Одержані результати є науково обґрунтованими й достовірними, оскільки повністю підтверджуються сучасними та взаємодоповнюючими методами досліджень. Одержані результати неодноразово апробовано у вигляді доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях і перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру:

- вперше вивчено та узагальнено досвід підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації змішаного навчання в австрійських та польських університетах;
- теоретично обґрунтовано та сконструйовано модель формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання на основі кращого європейського та світового досвіду, яку формують: методологічні підходи; зміст підготовки, педагогічні умови реалізації моделі ;
- запропоновано шляхи реалізації ідей кращого австрійського та польського досвіду щодо формування методичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті їх підготовки у вітчизняних закладах вищої освіти до професійної діяльності в умовах змішаного навчання;
- отримала подальшого розвитку проблема формування професійної компетентності майбутнього вчителі іноземних мов з урахування сучасного розвитку цифрових та освітніх технологій, зокрема технологій змішаного навчання.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Ladanivska I. Y. Pros and cons of blended learning at universities / I. Y. Ladanivska // Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки. – 2021. – Вип. 9. – С. 178-181. – DOI: 10.33251/2522-1477-2021-9-178-181.

2. Ладанівська І. Ю. Ефективна педагогічна діяльність викладача вищої школи в умовах змішаного навчання – запорука якісного опанування студентами іноземної мови / Ладанівська І. Ю., Думашівський Я. Є. // Наукові записки Національного університету "Острозька академія", серія Філологія. – 2022. – С. 128-132. Вип. 16 (84). – С. 128-132. – DOI: 10.25264/2519-2558-2022-16(84). (Особистий внесок здобувача: розробила концепцію, яка сприятиме якісному засвоєнню іншомовних знань студентами у спілкування іноземною мовою, проаналізувала особливості педагогічної діяльності викладача української вищої школи в умовах змішаного навчання, спричиненого

інформаційною революцією, епідемією коронавірусу та війною, визначила особистісно-професійні якості та риси викладача вищої школи та здійснила аналіз релевантних досліджень

3. Ладанівська І. Ю. Проблема підготовки вчителя іноземних мов для реалізації завдань змішаного навчання: світова і вітчизняна теорія та практика / І.Ю. Ладанівська // Педагогічні науки: теорія та практика. – 2022. – 3 (43). – С. 50-57. – DOI: 10.26661/2786-5622-2022-3-08.

4. Morska L. New technologies and their impact on foreign language teacher professional burnout (covid-19 pandemic conditions) /Liliya Morska, Krzysztof Polok, Małgorzata Bukowska, Iryna Ladanivska // Advanced Education. - 2022. – No 20. - P. 121-131. (*Web of Science*) (Особистий внесок здобувача: проаналізувала типи впливу (позитивний чи негативний) цифрових технологій на викладачів іноземних мов у зв'язку з віком і досвідом та рівнем їх професійного вигорання, також проаналізувала умови дистанційного навчання, пов'язаних з коронавірусом).

7. Апробація основних результатів дослідження

5. Morska L. Are we ready to go online? A critical view on e-teaching and e-learning under COVID-19 quarantine conditions (Ukrainian and Polish experience). /L.Morska, I. Ladanivska // Rodzina i społeczeństwo wobec współczesnych wyzwań polityki społecznej / red. Bogdan Więckiewicz, Mateusz Szast. Kraków, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. - 2022.- P. 143-154. – DOI: 10.24917/9788380847972. (Особистий внесок здобувача: у співавторстві з Морською Л.І. розробила концепцію щодо покращення онлайн-навчання та їх результатів, здійснила критичний аналіз поточного онлайн-навчання та викладання на основі двох навчальних закладів в Польщі та Україні).

6. Ладанівська І. Ю. Онлайн навчання в умовах COVID-19 карантину: нові завдання - старі принципи / І. Ю. Ладанівська // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 241–245.

7. Ладанівська І. Ю. Перехід до багаторівневої вищої освіти в умовах дистанційного навчання / І. Ю. Ладанівська – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка, психологія та методика навчання: міжнародний досвід», 16–17 липня 2021 р. - Рига, Латвія. – С. 260-263.

8. Ладанівська І.Ю. Змішане навчання в умовах війни: нові виклики та випробування. / І.Ю. Ладанівська // Матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції «Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної сфери сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи», Тернопіль, Україна, 2-3 червня 2022 – Тернопіль : Університетська думка, 2022. – С. 51-54.

9. Ладанівська І.Ю. Підвищення навчальної мотивації студентів в умовах змішаного навчання. / І.Ю. Ладанівська // Тези доповідей II Міжнародної наукової конференції. Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору: світовий і вітчизняний вимір., Львів, Україна, 28 жовтня 2021 – 2021.

10. Ладанівська І.Ю. «Особливості підготовки майбутніх учителів іноземних мов до змішаного навчання в університетах Австрії» / І. Ю. Ладанівська // Тези доповідей III Міжнародної наукової конференції «Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору: світовий і вітчизняний вимір». Львів. - 27.10. 2023 С.25-27.

11. Ладанівська І. Ю. Шляхи формування методичної компетентності в майбутніх вчителів іноземних мов в українських університетах на основі польського та австрійського досвіду / І. Ю. Ладанівська // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22–24 листопада, 2020 р. – Полтава, 2023. – С. 226–231.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширюють і доповнюють теоретичні та наукові аспекти дослідження змішаного навчання, формують в майбутніх учителів іноземних мов методичну компетентність у реалізації змішаного навчання, теоретично обґрунтовано та сконструйовано модель формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання на основі кращого європейського та світового досвіду, яку формують *методологічні підходи, зміст підготовки, педагогічні умови реалізації моделі*, запропоновано шляхи реалізації ідей кращого австрійського та польського досвіду щодо формування методичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті їх підготовки у вітчизняних закладах вищої освіти до професійної діяльності в умовах змішаного навчання. Тому вони мають важливе наукове значення для підготовки майбутніх педагогів іноземних мов та можуть бути використані в наукових студіях, підручниках та довідковій літературі, також – у навчальних курсах з відповідних дисциплін для студентів гуманітарних спеціальностей закладів вищої освіти України.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практична значущість дослідження полягає у розробці теоретично обґрунтованої моделі підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації змішаного навчання з виокремленням відповідних педагогічних умов і прикладів їх реалізації в практиці навчального процесу в університеті; розроблено спецкурс навчальної дисципліни «Проектування навчальних матеріалів з вивчення іноземної мови у форматі змішаного навчання» (з блоку за вибором студентів) з відповідними супровідними навчальними матеріалами, що може бути використаний викладачами вищих навчальних закладів як приклад організації навчального процесу у форматі змішаного навчання.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на міжкафедральному науковому семінарі кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи та кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 2 від 19 квітня 2024 року). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

Загалом дисертаційна робота Ладанівської Ірини Юріївни «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії» є завершеною науковою працею в межах поставлених завдань, у якій науково обґрунтовано важливість підготовки майбутніх вчителів іноземних мов у реалізації змішаного навчання, розроблено теоретично обґрунтовану модель підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації змішаного навчання з виокремленням відповідних педагогічних умов і прикладів їх реалізації в практиці навчального процесу в університеті.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота Ладанівської Ірини

Юрїївни «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії» відповідає Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 року № 759), та п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341 та від 19.05.2023 року № 502).

2. Дисертація відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

3. Наукові праці Ладанівської Ірини Юрїївни, опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають пунктам 8-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (із змінами від 21.03.2022 р. № 341 та від 19.05.2023 р. № 502).

4. Дисертація «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії» Ладанівської Ірини Юрїївни рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні фахового семінару,
завідувач кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи,
доктор педагогічних наук, професор

Олена КВАС

22 квітня 2024 року

Підпис професора Олени КВАС засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка
доцент

Ольга ГРАБОВЕЦЬКА